Kokkola
Karleby

Vastine tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen vuodelta 2025

lokakuu 2026

Sisällysluettelo

1 Johdanto 4
2 Toimialojen ja lautakuntien vastineet arviointikertomukseen 4
2.1 Valtuustokauden kokonaistavoitteet ja mittarit 4
2.2 Tavoitteiden toteutuminen toimialoittain 5
2.3 Kaupungintalous 12
2.4 Kaupunkikonserni 15
2.5 TE-Palvelut 15

1 Johdanto

Kuntalain 121 §:n mukaan on tarkastuslautakunnan valmisteltava valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tarkastuslautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, on tarkastuslautakunnan arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä.

Toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista arvioidaan kaupunginhallituksen antaman tilinpäätöksen, henkilöstöraportin, toimielinten pöytäkirjojen, kuultujen ja saatujen selvitysten, arviointikäyntien ja tehtyjen havaintojen pohjalta. Arviointityön tueksi on kuultu toimialojen, vastuualueiden ja liikelaitoksen virkamies- ja luottamusmiesjohtoa, asiantuntijoita sekä JHT-tilintarkastajaa.

Tarkastuslautakunta on esittänyt kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus pyytää toimialoilta vastaukset arviointikertomuksessa esitettyihin kysymyksiin sekä selvitykset toimenpiteistä, joihin kertomuksessa esitettyjen johtopäätösten ja havaintojen pohjalta on ryhdytty.

Kaupunginvaltuusto päätti 8.6.2026 kokouksessaan merkitä tiedoksi arviointikertomuksen vuodelta 2025, ja kehotti kaupunginhallitusta ryhtymään toimenpiteisiin esitettyjen johtopäätösten ja havaintojen osalta, sekä velvoitti kaupunginhallituksen antamaan 31.10.2026 mennessä vastaukset kertomuksessa esitettyihin kysymyksiin sekä selvitykset toimenpiteistä, joihin toimialoilla ja vastuualueilla on ryhdytty kertomuksessa esitettyjen johtopäätösten ja havaintojen pohjalta.

2 Toimialojen ja lautakuntien vastineet arviointikertomukseen

Seuraavaksi esitellään toimialojen ja vastuualueiden vastineet ja toimenpiteet arviointikertomuksessa esitettyihin kysymyksiin, johtopäätöksiin ja havaintoihin pohjautuen.

Lautakunnat ovat käsitelleet arviointikertomuksen vastineitaan osiltaan seuraavissa kokouksissa:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 26.8.2026 § 65

Opetus- ja kasvatuslautakunta 15.9.2026 § 91

Rakennus- ja ympäristölautakunta 2.9.2026 § 86

Kaupunkirakennelautakunta 2.9.2026 § 84

Keski-Pohjanmaan työllisyyslautakunta 27.8.2026 § 55

Vesilaitosjohtokunta 15.9.2026 § 40

2.1 Valtuustokauden kokonaistavoitteet ja mittarit

Sivu 8.

Kuinka huolehditaan siitä, että strategian tavoitteet saadaan koko henkilöstön jokapäiväiseen työhön mukaan?

Vastine:

Strategian toimeenpanossa tärkeimpänä toimenpiteenä olivat työyhteisöjen strategiatyöpajat. Työpajojen tavoitteena oli, että kaupunkiorganisaatiossa on yhtenäinen käsitys strategian sisällöstä ja että jokainen työyhteisön jäsen ymmärtää strategian merkityksen omassa työssään. Toimeenpanon osalta keskeisessä roolissa olivat työyhteisöjen esihenkilöt ja kaupungin

johtoryhmän jäsenet. Esihenkilöille järjestettiin strategiakoulutus, jossa tutustuttiin strategian sisältöön ja ohjeistettiin esihenkilöitä oman työyhteisön strategiatyöpajan järjestämiseen. Työpajoja järjestettiin syksyn 2022 aikana yhteensä 51 kpl ja näihin osallistui noin 1400 henkilöä. Työpajoissa kukin työyhteisö tai työyhteisöt yhdessä pohtivat miten strategian linjaukset näkyvät kunkin yksikön joka-päiväisessä toiminnassa.

Strategian toimeenpanon tueksi tuotettiin strategiamateriaali, johon kuului strategiavihkonen ja esitysmateriaali suomen- ja ruotsinkielisinä.

Uuden strategiakauden 2026–2029 strategian toimeenpano käynnistyy esihenkilöiden strategiatyöpajoilla syyskuun 2026 aikana.

Kehittämisohjelmien viivästyminen on strategian 2022–2025 loppuarvioinnissa nostettu kehittämiskohteeksi, osa ohjelmista valmistui myöhässä ja niiden ohjausvaikutus jäi vähäiseksi. Miten uudella strategiakaudella varmistetaan, että kehittämisohjelmat valmistuvat ajallaan?

Vastine:

Uudelle strategiakaudelle kehittämisohjelmien määrä vähennettiin merkittävästi. Kehittämisohjelmat ovat alkaneella strategiakaudella poikkihallinnollisia ja laajempia kokonaisuuksia kuin aiemmin. Strategiakauden kehittämisohjelmia ovat: kasvuohjelma, hyvinvointisuunnitelma, maa- ja asuntopoliittinen ohjelma, ilmasto-ohjelma ja henkilöstöohjelma.

Kaupunginhallitus päättää nimetä vastuuhenkilöt kehittämisohjelmille. Vastuuhenkilöiden tehtävänä on vastata ohjelman valmistumisesta ja niiden toteuttamisesta. Kehittämisohjelmien toteuttamisen tukena ovat kehittämisohjelmakohtaiset työryhmät, joissa seurataan kehittämisohjelmien valmistumista ja toimeenpanoa.

Mitä toimenpiteitä voisi tehdä sen eteen, että yrittäjätyytyväisyyskyselyyn vastattaisiin kattavammin? Sen lisäksi, että jatkossa kysely tehdään kahden vuoden välein?

Vastine:

Jatkossa kyselyn toteuttamisen lisäksi tulisi tehdä laajempia syvähaastatteluja toimialakohtaisesti yrityksille riittävän kattavasti. Tämä on kuitenkin huomioitava yritystyytyväisyyskyselyn toteuttamisen resurssoinnissa. Kaupungin oman yrityskyselyn lisäksi yritystyytyväisyyden arvioinnissa tulee huomioida myös Suomen Yrittäjät ry:n ja Elinkeinoelämän keskusliiton kyselyt muodostettaessa yritystyytyväisyyden kokonaiskuvaa.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen toimialoittain

Sivu 10.

Miten varmistetaan, että kilpailutukset järjestetään niin, että myös paikalliset pk-yritykset voivat osallistua?

Vastine:

Kaupunki pyrkii hankintojen suunnittelussa ja toteuttamisessa varmistamaan, että myös pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on tosiasialliset mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuihin. Hankinnat toteutetaan hankintalain periaatteiden mukaisesti avoimesti, tasapuolisesti ja syrjimättömästi, eikä tarjoajia voida suosia niiden paikallisuuden perusteella.

Pk-yritysten osallistumismahdollisuuksia edistetään muun muassa jakamalla hankintoja tarkoituksenmukaisiin osiin ja mahdollistamalla osatarjoukset, kun se on hankinnan luonne huomioon ottaen perusteltua. Lisäksi soveltuvuus-, liikevaihto- ja referenssivaatimukset sekä muut tarjouspyynnön ehdot mitoitetaan suhteessa hankinnan kokoon ja riskeihin siten, etteivät tarpeettoman korkeat vaatimukset rajoita kilpailua.

Hankintojen valmistelussa hyödynnetään tarpeen mukaan markkinakartoitusta ja markkinavuoropuhelua, joiden avulla saadaan tietoa markkinoiden rakenteesta ja voidaan arvioida esimerkiksi hankinnan tarkoituksenmukaista jakamista sekä pk-yritysten osallistumismahdollisuuksia.

Kaupungin verkkosivuilla ylläpidetään ajantasaista tietoa avoinna olevista tarjouspyynnöistä. Myös pienhankinnat julkaistaan pääsääntöisesti sähköisessä Tarjouspalvelussa. Näin yrityksillä on avoin ja yhdenvertainen mahdollisuus seurata kaupungin käynnissä olevia kilpailutuksia ja osallistua niihin.

Sivu 12.

Millaisia vaikutuksia Kokkola -tuen poistamisella on ollut varhaiskasvatuksessa?

Vastine:

Kokkola-tuki poistui käytöstä 1.3.2025. Sen tavoitteena oli tukea vaihtoehtoisia lastenhoidon järjestämistapoja ja vähentää kunnalliseen varhaiskasvatukseen kohdistuvaa palvelukysyntää. Päätöksenteon tueksi laaditussa selvityksessä vaikutuksia arvioitiin sekä toiminnallisesta että taloudellisesta näkökulmasta. Selvityksen perusteella tuella ei saavutettu sille asetettuja tavoitteita.

Varhaiskasvatuspalvelut ovat seuranneet palvelutarpeen kehittymistä myös Kokkola-tuen päättymisen jälkeen osana normaalia toiminnan, talouden ja palveluverkon suunnittelua.

Seurannan perusteella Kokkola-tuen poistamisen vaikutukset varhaiskasvatukseen ovat jääneet vähäisiksi. Tilastot eivät osoita merkittävää muutosta varhaiskasvatuksen kysynnässä tai palvelutarpeessa, eikä varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrissä ole havaittavissa sellaista muutosta, jonka voitaisiin yksiselitteisesti katsoa johtuvan Kokkola-tuen poistamisesta. Vaikutukset varhaiskasvatuksen palvelutarpeeseen olivat jo ennen tuen päättymistä varsin rajallisia.

Miten korvaavat kirjastopalvelut järjestetään pääkirjaston palvelukatkon aikana ja kuntalaisten tasapuolinen pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin turvataan? Miten remontin mahdolliseen pitkittymiseen on varauduttu?

Vastine:

Sähköiset palvelut

E-kirjoja, e-äänikirjoja, lehtiä ja elokuvia voi käyttää kirjastokortilla ja PIN-koodilla verkon kautta vuorokauden ympäri. Linkit kaikkiin kirjaston e-palveluihin löytyvät Anders-verkkokirjastosta https://anders.finna.fi/.

Rajoitettu toiminta lehtilukusalissa

Mikäli mahdollista pääkirjaston lehtilukusali pidetään auki lehtien lukua sekä aineiston palautusta ja lainausta varten. Lehtilukusaliin järjestetään varausten noutopiste, mikäli pääkirjaston kokoelma on käytössä. Asiakkaat voivat varata aineistoa verkkokirjaston kautta ja noutaa varaukset lehtilukusalista. Henkilökunta on paikalla.

Kirjastoauto

Kirjastoauto ajaa koko remontin ajan, mikäli kirjastoauton autotalli ja varastotilat ovat käytössä. Aikatauluihin tehdään mahdollisesti muutoksia.

Lähikirjastojen aukiolot

Koivuhaan kirjaston aukioloaikoja laajennetaan.

Laina-aikoja pidennetään

Pääkirjaston lainojen eräpäivät asetetaan niin, että aineisto ei eräänny kiinniolon aikana.

Palautusluukku

Pääkirjaston palautusluukku on käytettävissä. Palautukset voi myös palauttaa lähikirjastoihin tai kirjastoautoon.

Varhaiskasvatus ja opetuspalvelut

Kirjastopalvelut jatkavat kirjavinkkausta ja satutunteja kouluilla ja päiväkodeilla. Kirjapaketteja kerätään kouluille ja päiväkodeille, jos pääkirjaston aineisto on käytettävissä.

Digitaalinen tuki ja neuvonta

Lehtilukusalissa on käytettävissä asiakaskoneita, mikäli lehtilukusali voidaan pitää auki. Henkilökunta on paikalla ja opastaa tietokoneiden ja verkkopalvelujen käytössä.

Yhteistyöverkostot

Muiden Anders-kirjastojen palvelut ovat käytössä normaalisti. Kirjasto tekee yhteistyötä esimerkiksi Saavutettavuuskirjasto Celian kanssa, jonka kautta saavutettavaa kirjallisuutta, esimerkiksi äänikirjoja, on saatavilla erityistä tukea tarvitseville.

Todetaan, että asiassa ei olla vielä tehty lopullisia päätöksiä ja asiaa arvioidaan erikseen TA2027 käsittelyn yhteydessä.

Täydennys kaupunginkäsittelyn 28.9.2026 jälkeen

Vastauksessa kuvattuja kirjastopalvelujen remontin aikaisia toimenpiteitä on mahdollista toteuttaa remontin vaatiman ajan. Tässä vaiheessa pääkirjaston ilmanvaihtoremontin tarkat aloitus- ja valmistumispäivämäärät eivät luonnollisestikaan ole vielä tiedossa.

Miten VesiVeijarin käyttöaste ja sen tärkeys kuntalaisten liikuntapaikkana ja hyvinvoinnin edistäjänä huomioidaan hankesuunnittelussa?

Vastine:

VesiVeijarin korkea käyttöaste ja tärkeä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja liikunnan edistäjänä huomioidaan hankesuunnittelussa keskeisenä lähtökohtana.

Suunnittelussa huomioidaan uimahallin monipuolinen käyttäjäkunta, palveluiden saatavuus sekä tilojen toimivuus eri käyttäjäryhmille. Tavoitteena on turvata mahdollisimman hyvät edellytykset kuntalaisten vesiliikunnalle, uimaopetukselle, harrastustoiminnalle ja terveyttä edistävälle liikunnalle myös tulevaisuudessa. Ratkaisujen tulee turvata uimahalli palvelujen saavutettavuutta, toimivuutta ja vetovoimaa niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä.

VesiVeijarin hankesuunnittelu on aloitettu keväällä 2026 tarveselvityksen valmistelulla. Muihin vastaaviin uimahallihankkeisiin tutustuminen on ollut tärkeä osa tarveselvitystä. Syksyllä kilpailutetaan hankesuunnittelijaa ja esitetään tietoja eri hankevaihtoehdoista päätöksenteon pohjaksi.

Onko kaupungin liikuntapaikat avoimena ja vapaassa käytössä lapsille ja nuorille myös varauksien ulkopuolella? Jos ei niin mitkä ovat perustelut tälle?

Vastine:

Kyllä, monet kaupungin liikuntapaikat ovat lasten ja nuorten käytettävissä varausten ulkopuolisina aikoina. Myös niissä tiloissa, joissa on todella korkeat käyttöasteet (esim. Kipparihallissa, Santahaan tekonurmella ja harjoitusjäähallissa) on lähes päivittäin varausjärjestelmään merkittyjä avoimia vuoroja.

Kaikki tilat eivät kuitenkaan voi olla vapaassa käytössä, koska tilojen käyttöä rajoittavat muun muassa turvallisuus-, valvonta-, aukiolo- ja ylläpitotekijät sekä tarve turvata varattujen vuorojen toteutuminen. Tavoitteena on mahdollistaa mahdollisimman laaja omaehtoinen liikunta kuitenkin siten, että liikuntapaikkojen käyttö on turvallista ja tasapuolista kaikille käyttäjille.

Lukuisat lähiliikuntapaikat koko Kokkolan alueella ovat aina kaikenikäisten vapaassa käytössä.

Voisiko jatkossa kulttuurilaitosten mittareita enemmän yhtenäistää, jolloin vertailu ja päätöksenteko olisi yhdenmukaisempaa?

Vastine:

Kulttuuripalvelut kokoavat vuosittain kulttuuripalvelujen indikaattoriraportin, johon on koottu kattavasti erilaisia tunnuslukutietoja niin kulttuurilaitosten toiminnasta kuin muustakin kulttuuritoiminnasta Kokkolassa. Kaupungin tukemien neljän yhdistysmuotoiseen kulttuurilaitoksen (Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri, Kokkolan kaupunginteatteri, Keski-Pohjanmaan konservatorio sekä Karleby Ungdomsförening) toiminta ja sen painotukset sekä rahoitusperusteet poikkeavat siinä määrin toisistaan, ettei kaikilta osin ei ole mahdollista yhtenäistää tunnuslukuja, mutta indikaattoriraportista ilmenevät mm. kulttuurilaitosten vuosittaiset esitysmäärät, yleisömäärät, annetun taiteen perusopetuksen määrät, saadun valtionosuusrahoituksen määrät. Indikaattoriraportti käsitellään vuosittain maalis-huhtikuussa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnassa ja sen tarkoituksena on tuottaa tietoa myös päätöksenteon tueksi.

Onko selvitetty olisiko mahdollisuutta tarjota liikuntapaikkoja edullisemmilla hinnoilla Kokkolalaisille, esim. kaupunkikortin muodossa.

Vastine:

Kokkolassa ei ole toistaiseksi tehty erillistä selvitystä liikuntapalveluiden kaupunkikortista. Liikuntapaikkojen nykyinen hinnoittelu on jo varsin kohtuullinen ja kaupungin vahvasti subventoima, eli käyttäjämaksut kattavat vain osan palveluiden todellisista kustannuksista.

Liikuntapalveluiden hinnoittelua ja palveluiden saavutettavuutta arvioidaan ja kehitetään kuitenkin säännöllisesti. Käytössä olevia kohderyhmäkohtaisia etuja on esimerkiksi

erityisliikuntakortti, seniorialennukset VesiVeijariin päiväsaikaan ja omaishoitajien maksuttomat uintikäynnit. Kesällä kokeilimme onnistuneesti maksuttomia alkeisuimakouluja kokkolalaisille lapsille. Urheilupuiston osalta on sovittu käyttöhintojen subventoinnista osana yhtiön ja kaupungin välistä palvelusopimusta.

Mahdolliset uudet toimintamallit, kuten erilaiset etu- tai kaupunkikorttiratkaisut, voidaan huomioida tulevissa tarkasteluissa osana palveluiden kehittämistä talousarvioraamien puitteissa.

Täydennys kaupunginkäsittelyn 28.9.2026 jälkeen

Liikuntapalvelujen pääasiallinen asiakas- ja käyttäjäkunta muodostuu kokkolalaisista, joten liikuntapalvelujen tuottamat ja tarjoamat palvelut on jo lähtökohtaisesti pyritty kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan päätöksillä hinnoittelemaan kokkolalaisille sopivilla hinnoilla. Esim. liikuntahallien hinnoittelussa kokkolalaisille käyttäjille hallien käyttö on merkittävästi edullisempaa kuin vieraspaikkakuntalaisille. Tällöin ei ole enää katsottu tarkoituksenmukaiseksi laatia rinnalle erillistä alennusjärjestelmää esim. kaupunkikortin muodossa.

Sivu 13.

Millä tavoin varmistetaan, että valvonnan vajaaksi jäänyt toteuma ei muodostu pitkällä aikavälillä riskiksi kuntalaisten oikeusturvan ja ympäristönsuojelun kannalta?

Vastine:

Kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaa suoritetaan kulloinkin käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Valvontaa priorisoidaan tärkeimpiin kohteisiin. Etusijalle valvonnassa nousee välitöntä ympäristöhaittaa aiheuttavat toiminnat.

Kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisessa valvotaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia kohteita. Valvonnan toteumaa lupavelvollisissa kohteissa verrataan suunniteltuun. Toteuma vaihtelee vuosittain työtilanteiden mukaan. Vuosina 2025 ja 2026 on ollut poikkeuksellisen paljon maa-aines- ja ympäristölupahakemuksia, sekä laajoja ympäristövaikutusten arviointimenettelyjä, jotka omalta osaltaan ovat vaikuttaneen lupavelvollisten laitosten valvontaan. Henkilöiden vaihtuminen vie tilapäisesti resursseja. Ratkaisuna rekrytointien ennakointi mahdollisuuksien mukaan sekä ripeä toimeenpano, jotta resurssivaje jäisi mahdollisimman lyhyeksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lakisääteisiin tehtäviin peilaten lupavelvollisten kohteiden valvonnan vajaaksi jäänyt toteuma ei muodosta riskiä pitkällä aikavälillä kuntalaisten oikeusturvan ja ympäristönsuojelun kannalta, koska valvontaa priorisoidaan jo nykyisellään. Lupavelvollisten kohteiden valvonta on vain yksi osa ympäristönsuojelun työtehtäviä. Lupavelvollisissa kohteissa lupaehtojen noudattaminen on aina luvan haltijan vastuulla.

Täydennys kaupunginkäsittelyn 28.9.2026 jälkeen

Valvonnan priorisoinnilla on tarkoitettu sitä, että eniten riskejä tai mahdollisia ympäristöhaittoja aiheuttavat kohteet ovat etusijalla. Luvanvaraisilla toimijoilla on itsessään velvollisuus noudattaa ympäristölupaa. Vakavista ympäristöluvan lupaehtojen rikkomisista ympäristönsuojeluviranomainen tekee tutkintapyynnön poliisille ja käynnistää hallintopakkomenettelyn tarvittaessa. Luvanvaraisten toimijoiden valvontaan panostetaan vuonna 2027 enemmän, koska henkilöstöresurssit valvontaan ovat paremmat. Suunniteltujen lupavelvollisten kohteiden valvontamääriä seurataan vuoden 2027 aikana valvontasuunnitelman pohjalta. Myös muun valvonnan määriä seurataan.

Kuntalaisilla on edelleen valitusoikeus päätöksistä ja luvista. Toiminnanharjoittajilla on velvollisuus noudattaa lakeja ja asetuksia ja niitä rikkoessaan ympäristönsuojeluviranomainen voi käyttää hallintopakkokeinoja. Ympäristönsuojeluviranomainen tekee jatkossakin tarpeen vaatiessa tutkintapyyntöjä poliisille, joita käsitellään rikosoikeudellisissa prosesseissa. Ympäristönsuojeluviranomainen lausuu myös jatkossakin aktiivisesti valtion viranomaisen käsittelyssä oleviin laajempiin lupaprosesseihin ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyihin koskien Kokkolaa.

Kohtaan ”millä tavalla tämä varmistetaan ja seurataan” on vastattu edellä.

Miten henkilöstöresurssien riittävyys aiotaan turvata tilanteessa, jossa lautakunnan toimintaympäristö painottuu aiempaa enemmän teknisesti vaativiin ja laajavaikutteisiin ympäristöasioihin?

Vastine:

Henkilöstöresurssien riittävyyttä pyritään turvaamaan tarvittaessa työtehtävien priorisoinnilla. Osallistuminen koulutuksiin tukee osaamista teknisesti vaativissa ympäristöasioissa. Pääosa lautakunnan toimintaympäristöstä keskittyy kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluviin lupa- ja valvontatehtäviin. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) osavaiheissa ja Valtion ympäristönsuojeluviranomaisen lupaprosesseissa, lautakunta toimii lausunnon antajan roolissa, silloin kun katsoo tarpeelliseksi lausua edellä mainittuihin hankkeisiin Kokkolan alueella. Lautakunnan kehittämisen osalta jatkossa tiedotetaan lautakunnan jäseniä hankkeista ja kannustetaan heitä osallistumaan yleisötilaisuuksiin sekä kouluttautumaan.

Täydennys kaupunginkäsittelyn 28.9.2026 jälkeen

Resurssit turvataan käytännössä jatkossakin tulevan vuoden osalta talousarviokäsittelyissä. Viime kädessä kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto päättää ympäristönsuojeluviranomaisen käytettävissä olevat resurssit.

Kohtaan ”resurssien turvaaminen” on vastattu edellä.

Millä aikataululla rakennusjärjestyksen uudistaminen etenee ja miten varmistetaan, ettei se kuormita liiaksi muuta luvitus- ja valvontatyötä?

Vastine:

Rakennusjärjestyksestä on laadittu ehdotus, joka on käsitelty rakennus- ja ympäristölautakunnassa 27.5.2026. Rakennus- ja ympäristölautakunta päätti asettaa laaditun ehdotuksen nähtäville Rakentamislain 19 §:n mukaisesti. Rakennusjärjestyksen ehdotuksesta pyydetään lausunnot Rakentamislain mukaisesti. Ehdotus Kokkolan uudeksi rakennusjärjestykseksi on nähtävillä 3.8. – 9.9.2026 ja tuodaan lokakuussa rakennus- ja ympäristölautakunnan käsittelyyn. Rakennusvalvonnan tavoitteena on valmistella rakennusjärjestys valtuuston hyväksyttäväksi vuoden 2026 aikana. Rakennusjärjestyksen laadintaan on nimetty vastuuhenkilö, jolle ei ole nimetty muita rakennusvalvonnan kehittämishankkeita. Rakennusjärjestyksen laadintaan on osallistunut työpajojen, ohjausryhmän, ja mikrotiimien kautta luottamushenkilöitä, kaupunkiympäristön ja rakennusvalvonnan henkilöitä. Rakennusjärjestyksen laadinta on kuormittanut osaltaan rakennusvalvontaa, mutta sen laadinta on Rakentamislain myötä ollut pakollista.

Täydennys kaupunginkäsittelyn 28.9.2026 jälkeen

Rakennusjärjestyksestä on laadittu ehdotus, joka on käsitelty rakennus- ja ympäristölautakunnassa 27.5.2026. Rakennus- ja ympäristölautakunta päätti asettaa laaditun ehdotuksen

nähtäville Rakentamislain 19 §:n mukaisesti. Rakennusjärjestyksen ehdotuksesta pyydetään lausunnot Rakentamislain mukaisesti. Ehdotus Kokkolan uudeksi rakennusjärjestykseksi on nähtävillä 3.8.–9.9.2026 ja tuodaan lokakuussa rakennus- ja ympäristölautakunnan käsittelyyn.

Rakennusvalvonnan tavoitteena on valmistella rakennusjärjestys valtuuston hyväksyttäväksi vuoden 2026 aikana. Rakennusjärjestyksen laadintaan on nimetty vastuuhenkilö, jolle ei ole nimetty muita rakennusvalvonnan kehittämishankkeita. Rakennusjärjestyksen laadintaan on osallistunut työpajojen, ohjausryhmän ja mikrotiimien kautta luottamushenkilöitä, kaupunkiympäristön ja rakennusvalvonnan henkilöstöä. Rakennusjärjestyksen laadinta on kuormittanut osaltaan rakennusvalvontaa, mutta sen laadinta on Rakentamislain myötä ollut pakollista.

Haasteena on edelleen rakennuslupaprosessien sujuvuus, mikä näkyy mm. yrityskyselyn tuloksista. Tämä on myös yksi kaupungin vetovoimatekijöistä. Minkälaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty lupaprosessien sujuvoittamiseksi?

Vastine:

Kuntalaisten palvelutyytyväisyyskyselyn 2025 osalta on kaupunginhallituksen päätöksessä 9.2.2026 § 44 todettu, että eniten parannusta palvelutyytyväisyydessä edellisen vuoden tuloksiin nähden oli joukkoliikennepalveluissa (+0,6) ja rakennusvalvonnassa (+0,3). Rakennusvalvonta on laatinut vuoden 2026 toimintasuunnitelman mukaisesti asiakastyytyväisyyskyselyn rakennusvalvonnassa vuosina 2024 ja 2025 sähköisen lupajärjestelmän kautta asioineille henkilöille. Asiakastyytyväisyyskyselyn tuloksia on esitelty rakennus- ja ympäristölautakunnalle sekä kaupunginhallitukselle toukokuussa. Asiakastyytyväisyyskyselyssä on noussut esille asioita, joita voidaan parantaa rakennusvalvonnassa. Kyselyn tuloksia pystyttiin vertaamaan muihin vastaavan kyselyn teettäneisiin rakennusvalvontoihin. Asiakastyytyväisyyskyselyn tuloksissa yhtenä haasteena nähtiin vähäinen vastausprosentti (13 %). Vuoden 2027 osalta on rakennusvalvonnassa harkittu toteuttavaksi paremmin jatkuvaa asiakastyytyväisyyttä mittaava kysely, joka mittaisi paremmin asiakastyytyväisyyttä ja toisi korkeamman vastausprosentin.

Rakennusvalvonnassa on tehty jatkuvaa kehitystyötä pienten ja osin suurempien asioiden osalta. Vuoden 2025 alusta voimaan tullut Rakentamislaki on haastanut koko Suomen rakennusvalvonnat osin uusimaan tulkintoja ja toimintatapoja mm. lupakynnyksen osalta. Rakentamislain yhtenä tavoitteena on rakennusvalvontojen hallinnollisen taakan vähentäminen.

Rakentamislakiin tuli merkittäviä muutoksia ja lisäyksiä vuoden 2026 alusta mm. vähähiilisen rakentamisen, käsittelyaikatakuun ja lupahakemukselta edellytettävien liitteiden osalta. Rakentamislain omaksuminen on teettänyt vuosina 2025 ja 2026 ylimääräistä työtä, mutta lain omaksuminen tulee siirtämään rakennusvalvonnan työtä merkityksellisimpiin asioihin. Kaikilta osin Rakentamislaki ei sujuvoittanut asiakkaan näkökulmasta lupaprosesseja mm. pidentyneen oikaisuvaatimusajan ja Rakentamislain rinnalle laaditun lain suunnittelijoiden ja vastuuhenkilöiden hyväksymisestä johtuen.

Vuoden 2026 alusta poistettiin käytöstä aikaisemmin pakollisena ollut ennakkokäsittely, joka koettiin osin epäselväksi luvanhakijoiden toimesta. Rakennusvalvonta on tarjonnut ja ohjannut merkityksellisempien hankkeiden osalta ennakkoneuvottelua, joka on koettu tuovan ennakoitavuutta rakentamislupahakemuksen käsittelyyn. Rakennusvalvonnassa on lisätty viestintää hakemuksen vastaanoton, käsittelyn ja lupapäätöksen antamisen osalta. Rakennusvalvonnassa on vuoden 2026 alusta panostettu hakemuksen vastaanottoon ja siihen liittyvään viestintään.

Rakennusvalvonnassa on koettu tarve yhtenäisille tulkinnoille rakennusvalvonnan sisäisesti ja myös valtakunnallisesti. Rakennusvalvonnassa on laadittu Rakentamislain lain myötä sisäisiä tulkintoja ja ohjeista mm. lupakynnyksen ja lupahakemukselta edellytettävien liitteiden osalta. Tulkintoihin on haettu yhtenäisyyttä muista rakennusvalvonnoista. Lupakynnykseen liittyvistä tulkinnoista osa ratkeaa uuden rakennusjärjestyksen myötä. Rakennusvalvonnan tahtona on liittyä mukaan valtakunnalliseen TopTen rakennusvalvontojen verkostoon. Esitys TopTen rakennusvalvonnaksi liittymiseksi on tarkoitus tuoda syksyllä rakennus- ja ympäristölautakunnan käsittelyyn. Yhtenäiset tulkinnat ovat koko toimintakentän etu ja tuovat ennakoitavuutta lupaprosessiin.

Sisäisten tulkintojen pohjalta on laadittu ohjeistusta rakennusvalvonnan verkkosivuille lupakynnyksen osalta. Ohjeistusta lupakynnyksen alittavien hankkeiden osalta tullaan päivittämään rakennusjärjestyksen hyväksymispäätöksen jälkeen. Lisäksi lupahakemukselta edellytettävien liitteiden osalta julkaistaan ohje rakennusvalvonnan verkkosivuilla.

Kokkolan kaupungilla käytössä oleva rakennusvalvonnan lupakäsittelyn ohjelmisto asettaa rajoitteita kehitystyölle ja häviää tällä hetkellä toiminnallisuudessaan kilpailijalle. Rakennusvalvonnalla on toive, että ohjelmisto kehittyy siihen tulevan päivityksen myötä paremmin asiakkaita, viranomaisia ja muita käyttäjiä palvelevaksi. Rakentamislaki toi lupakäsittelyyn mukaan tietomallit. Rakennusvalvonta on ottamassa kokeiluun tietomallien käsittelyä helpottamaan ohjelmiston, joka voi parhaimmillaan säästää aikaa lupahakemuksen käsittelyä olennaisten teknisen vaatimusten tarkastelun osalta.

Sivu 14.

Valtuustokauden vaihduttua Ympäristöterveyslautakunnan uusien jäsenten valinta oli kaupunginvaltuuston käsittelyssä useaan otteeseen syksyn aikana, ja uudet jäsenet saatiin valittua vasta joulukuussa 2025. Miten isäntäkunta varmistaa, että tällainen ei tule toistumaan seuraavien vaalien yhteydessä?

Vastine:

Kuntalain 51 §:n 1 mom mukaisesti kuntaa, joka hoitaa tehtävää yhden tai useamman kunnan puolesta kutsutaan vastuukunnaksi. Yhteiseen toimielimeen, jokainen yhteistoiminnassa oleva kunta valitsee kuntaa toimielimessä edustavat jäsenen(t) ja varajäsenen(t). Näin ollen valinnat ovat puhtaasti poliittisia valintoja, joita ei lähtökohtaisestikaan pitäisi operatiivisella toiminnalla ohjata. Tasa-arvolain kiintiösäännöstä sovelletaan myös yhteislautakuntiin ja näin ollen tasa-arvon toteutuminen vaatisikin kuntien ja puolueiden välistä yhteistyötä ja koordinointia. Selvää on, että mikäli tasa-arvo ei jostain syystä toteudu, ei lautakunnan kokoonpanoa voida vastuukunnan valtuustossa vahvistaa.

Sivu 16.

Alueellisen vesihuoltoyhteistyön vaihtoehdot, kustannusten jako, vastuut ja aikataulu – milloin nämä tulevat päätösasiakirjoihin?

Vastine:

Alueellisen vesihuoltoyhteistyön hankkeen viimeinen ohjausryhmä pidettiin 30.4.2025 ja työn lopputuloksena syntynyt raportti käsiteltiin johtokunnan kokouksessa 27.5.2025 § 38. Kehittämisselvityksen valmistumisesta tiedotettiin myös verkkosivuilla 19.5.2025. Hankkeen kokonaishinta oli 39 695 € ja kustannusjako oli seuraavanlainen: Etelä-Savon Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 50% sekä vesilaitokset suhteutettuna koon mukaan: Kokkolan Vesi -liikelaitos 35,1%, Liikelaitos Pietarsaaren Vesi 32,5%, Kronoby Vatten Och Avlopp Ab 2,8%, Larsmo Vatten och Avlopp Ab 7,7%, Pedersören Vatten Ab 11,1%, Uudenkaarlepyyn voimalaitos Oy 9,5%, Kovjoki Vatten 1,3%.

Hankkeen alkupäinen tavoite vedenjakelun keskittämistä muuttui hankkeen aikana mahdolliseen varavedenjakeluun (Kokkola-Pietarsaari) ja varautumisyhteistyön kehittämiseen. Yhteistyötä tullaan jatkossa tekemään mm. yhteisten häiriötilanneharjoitusten merkeissä. Lisäksi suunnittelussa ja rakentamisessa otetaan huomioon mahdolliset varavesiyhteydet.

Käräjäoikeuden tuomion jälkeen: mitä konkreettisia kontrolleja pienhankintoihin ja sopimusvalvontaan on otettu käyttöön ja miten vaikuttavuutta seurataan?

Vastine:

Korjaavia toimenpiteitä tehtiin jo ennen käräjäoikeuden päätöstä:

- Toimintasäännön päivityksen yhteydessä (Vesilaitosjohtokunta 26.3.2024 §33, päivitetty viimeksi 16.12.2025 § 87) hankintarajoja täsmennettiin
- Kaikki sopimukset viedään Dynastyn sopimusten hallintaan ja niihin asetetaan tarvittaessa hälytys, joka muistuttaa sopimuksen päättymisestä ennakkoon
- Kilpailutukset tehdään Claudia-järjestelmässä
- Puitesopimukset on kilpailutettu vesihuoltotarvikkeiden, verkostokuvausten ja -mittausten sekä suunnittelun osalta

- Pienhankinnoista pyydetään tarjoukset sähköpostilla ja ne dokumentoidaan
- Hankintojen kustannusvaikutuksia seurataan kahden viikon välein johtoryhmän kokouksissa.
- Uusi varastonhallinta- ja työlaskutusohjelma (Wisemaster) mahdollistaa reaaliaikaisen hankekohtaisen vesihuoltotarvikkeiden seurannan ja raportoinnin. Kokkolan Vesi on mukana kaupungin hankintaohjeen päivitystyössä. Tulevat muutokset päivitetään tarpeellisilta osin myös Kokkolan Veden hankintaohjeeseen.

Mikä on etäluettavien vesimittareiden vaihtamisen tavoiteaikataulu?

Vastine:

Kokkolan Vedellä on laskutuksessa 10 708 vesimittaria. Niistä etäluennassa on tällä hetkellä 2440 kpl. Jatkossa etäluettavia mittareita pyritään vaihtamaan 500 kpl:n vuosivauhdilla. Vaihtotyötä on tehty ensimmäisen pilottijakson 600 kpl jälkeen Kokkolan Veden omana asentajatyönä, joka on hidastanut vuositahtia. Maltillisella vuosivauhdilla on ollut myös etunsa: mittarit ovat viimeisen parin vuoden aikana kehittyneet merkittävästi mm. akun keston (n. 15 vuotta) ja kuuluvuusominaisuuksien suhteen. Tavoitteena on, että kaikki soveltuvat mittarit (n. 90 % koko laitekannasta) on vaihdettu ennen kuin akkujen kulumisen vuoksi joudutaan aloittamaan vaihtokierros.

2.3 Kaupungintalous

Sivu 24.

Miten kaupunki pyrkii kasvattamaan tuottavuutta prosesseja automatisoimalla esim. robotiikan, digitalisaation tai tekoälyn avulla?

Vastine:

Kaupunki pyrkii parantamaan tuottavuutta hyödyntämällä digitalisaatiota, automaatiota, järjestelmäintegraatioita ja tekoälyä osana palveluiden ja sisäisten prosessien kehittämistä. Tavoitteena on sujuvoittaa työvaiheita, vähentää manuaalista käsittelyä sekä tehostaa tiedon liikkumista ja hyödyntämistä eri järjestelmien välillä. Käytännössä tämä näkyy sähköisten palvelujen kehittämisenä, prosessien automatisointina, järjestelmien välisten integraatioiden lisäämisenä sekä tekoälyratkaisujen hyödyntämisenä esimerkiksi tiedonhaussa, raportoinnissa ja tiedon käsittelyssä. Samalla kaupunki on panostanut henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja tekoälyn hallittuun käyttöönottoon, jotta uusia teknologioita voidaan hyödyntää turvallisesti ja tehokkaasti osana päivittäistä työtä.

Onko tehty vertailulaskelmia, kuinka paljon edullisemmin voisi rakentaa uudiskohteita, jos rakennettaisiin enemmän perustasoisesti, ilman kalliita suunnitteluratkaisuja?

Vastine:

Vastuualueemme rakennuttamia koulu- ja päiväkotihankkeita ei suunnitella, eikä rakenneta ainoastaan kustannusperusteisesti, vaan suunnittelua ja rakentamista ohjaavat lisäksi laajat lakisääteiset vaatimukset, kuten viranomaismääräykset sekä käyttäjien turvallisuuteen, terveyteen ja toiminnallisuuteen liittyvät vaatimukset. Näistä ei ole mahdollista tinkiä kustannusten alentamiseksi.

Suunnittelun ja rakentamisen velvoittavina lähtökohtina kaikissa hankkeissamme ovat muun muassa Rakentamislaki, Suomen Rakennusmääräyskokoelma, Ympäristöministeriön asetukset, Energiatehokkuusdirektiivi ja Energiatehokkuuslaki, Hankintalaki sekä EU:n taksonomia-asetus.

Erityisesti päiväkoti- ja koulurakennusten osalta toteutustamme ohjaavat lisäksi mm. varhaiskasvatuslaki, perusopetuslaki, pelastuslaki, terveydensuojelulaki sekä kouluruokailuun, esteettömyyteen, turvallisuuteen ja terveellisiin sisäolosuhteisiin liittyvät määräykset ja ohjeistukset. Esimerkiksi ilmanvaihdolle, sisäilmastolle, henkilö- ja murtosuojaukselle ja pelastusturvallisuudelle (mm. VIRVE-verkko) asetetaan tarkat vaatimukset, jotka vaikuttavat suunnitteluratkaisuihin, toteutukseen ja kustannuksiin. Muita keskeisiä kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä, jotka

määräytyvät varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoselvityksen tarpeista, on valitun käyttäjämäärän (oppilas/brm²) mukainen rakennuksen laajuus, tontin käytettävyyteen liittyvät pedagogiset suunnitteluratkaisut, tyyppihuonetilat ja niille käyttäjien asettamat vaatimusmallit esim. fysiikan ja biologian luokkien kalustaminen/varustus, liikuntatilojen laajuus, käyttö/varustaminen ja keittiön toimintaympäristö logistisine tarpeineen.

Kustannuksiin vaikuttavat myös nykyiset lakiin sidotut energiatehokkuus- ja ympäristövaatimukset, joiden tavoitteena on vähentää rakennuksen energiankulutusta, päästöjä ja ylläpitokustannuksia koko sen elinkaaren ajan. Vuonna 2025 valmistuneen Piispanmäen koulu- ja päiväkotihankkeen (17 000brm²) ja syyskuussa alkavan Halkokarin koulu- ja päiväkotihankkeen (9 672brm²) osalta ei voida osoittaa energiatehokkuusvaatimusten (A-luokka) tai rakennusosittain laskettavan kansallisen hiilijalanjäljen (CO2ekviv.) raja-arvon alittamisen vaikuttavan kustannuksia nostattavaksi.

Tavoitteena on kokonaistaloudellinen ratkaisu, joka palvelee käyttäjiä vuosikymmenten ajan, eli koko rakennuksen laskennallisen käyttöiän.

Täydennys kaupunginkäsittelyn jälkeen

Kohde	kerrosala m2	Valm.vuosi	kustannukset	€/ m2	rahoitusmalli
Chydeniuksen koulu, uudisrakennus + vanhan purku	5252	2019	11 587 924,79 €	2 206,38 €	leasing- rahoitus
Donnerska skolan, laajennus ja perusparannus	7330	2024	13 500 000,00 €	1 841,75 €	oma tase
Piispanmäki MTT, uudisrakennus	17098	2025	44 000 000,00 €	2 573,40 €	leasing- rahoitus
Ykspihlajan koulu ja päiväkoti, uudisrakennus	3569	2021	8 559 857,59 €	2 398,39 €	leasing- rahoitus
Paloasema, uudisrakennus + vanhan purku	3951	2021	8 625 477,98 €	2 183,11 €	leasing- rahoitus

Koulurakennushankkeiden kustannusten muodostuminen ja kustannusohjaus

Koulurakennushankkeiden kustannustarkastelussa käytettävä neliöhinta muodostuu hankkeen kokonaiskustannuksista. Siihen sisältyvät kaikkien suunnittelualojen suunnittelukustannukset, rakentaminen, konsulttipalkkiot, tonttikustannukset, tontin varusteet ja kalusteet sekä vesi-, viemäri-, hulevesi-, energia-, sähkö- ja tietoliikenneliittymät jne.

Kohteiden neliöhinnat ovat vertailutietoon nähden kohtuullisella tasolla. Hankkeiden välisissä kustannusvertailuissa on kuitenkin huomioitava vertailutietojen yhdenmukaisuus. Vertailukelpoisuuteen vaikuttaa muun muassa se, sisältävätkö kustannukset ruokahuollon järjestämisen missä laajuudessa, väestönsuojien rakentamisen (esim. käytetäänkö kalliosuojia), tonttikustannukset ja liittymät sekä millä tavalla rakennuksen laajuus ja muut hankekohtaiset kustannukset on määritelty. Pelkkään rakentamisen neliöhintaan perustuva vertailu ei siten kaikissa tilanteissa anna oikeaa kuvaa hankkeiden kustannustehokkuudesta.

Kokonaiskustannusten kannalta keskeisin yksittäinen tekijä (80-90%) on rakennuksen laajuus ja erityisesti huonetilojen määrä. Laajuuden lisäksi neliöhintaan vaikuttavat muun muassa rakenne- ja runkoratkaisut, kalustaminen, talotekniset järjestelmät sekä näiden ratkaisujen keskinäiset vaikutukset.

Esimerkiksi Piispanmäen hankkeessa ilmanvaihtokoneiden kokonaiskustannukset olivat noin 500 000 euroa eli noin 1,14 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista. Primäärisen maalämpöpiirin, jonka laajuus oli noin yhdeksän kilometriä, kustannus oli niin ikään noin 500 000 euroa. Näin ollen kustannusten hallinnan kannalta olennaista on ensisijaisesti rakennuksen laajuuden ja tilatehokkuuden optimointi.

Hankesuunnittelussa rakennuksen laajuutta ja toiminnallisia tarpeita tarkastellaan yhteistyössä opetus- ja kasvatuspalvelujen sekä suunnittelutoimikunnan kanssa. Tavoitteena on poistaa hankkeesta sellaiset tilat ja ratkaisut, jotka eivät ole toiminnan kannalta perusteltuja. Tätä toimintatapaa on noudatettu muun muassa Halkokarin hankkeen kehitys- ja suunnitteluvaiheessa.

Kustannusvertailua tehdään hankkeissa henkilö-, tavoite- ja rakennusosaperusteisesti. Ennen urakkalaskentaa toteutetaan lisäksi laaja kustannusten optimointitarkastelu. Tarkastelun lähtökohtana ei ole useiden vaihtoehtoisten kokonaissuunnitelmien laatiminen ja niistä edullisimman valitseminen, vaan tilatehokkuuden, toiminnallisuuden, elinkaaren ja kustannusten yhteensovittaminen suunnittelun aikana.

Koulurakennukset ovat toiminnallisilta tarpeiltaan, tonttiolosuhteiltaan ja laajuudeltaan erilaisia, minkä vuoksi samoja suunnitelmia ei voida sellaisenaan monistaa eri hankkeisiin. Jokaiselle rakennushankkeelle määritellään hankekohtaiset suunnittelutavoitteet ja suunnittelustrategia.

Halkokarin hankkeen suunnittelukustannukset

Halkokarin hankkeessa suunnittelukustannuksia kasvatti suunnittelun keskeyttäminen tammikuussa 2025 tilanteessa, jossa suunnittelun valmiusaste oli noin 75 prosenttia. Keskeytymisestä aiheutui yli 300 000 euron lisäkustannus. Samalla hankkeen suunnitteluaikataulu viivästyi alkuperäisestä aikataulusta noin 12 kuukautta.

Tilatehokkuus

Kouluhankkeiden kustannustehokkuutta arvioidaan muun muassa oppilaskohtaisten neliöiden perusteella. Kokkolassa tavoitteena on ilman erityistiloja noin 14,5 brm²/oppilas. Valtakunnallisen perustasoisen koulurakentamisen vertailutaso sijoittuu noin 13–15 brm²/oppilas tasolle.

Tilatehokkuutta määritettäessä on samalla varmistettava rakennuksen toiminnallisuus. Liian vähäinen tilamitoitus voi vaikeuttaa koulun eri tilojen tarkoituksenmukaista käyttöä. Tämän vuoksi tilatehokkuutta ei voida tarkastella ainoastaan mahdollisimman pienen neliömäärän näkökulmasta.

Kustannusten optimointia tehdään lisäksi rakennusosakohtaisesti vertailemalla vaihtoehtoisia toteutustapoja ja materiaaleja, kuten esimerkiksi erilaisten väliseinäratkaisujen kustannus- ja käyttöominaisuuksia.

Keskeiset kustannustasoon vaikuttavat valinnat

Merkittäviä hankekohtaisesti arvioitavia kustannustekijöitä ovat erityisesti:

1. *liikuntasalien, katsomoiden ja niihin liittyvien oheistilojen laajuus ja laatutaso;*
2. *teknisen työn ja käsityön tilojen laajuus, varustelutaso ja mahdollinen iltakäyttö;*
3. *piha- ja ulkoalueiden varustelutaso sekä leikkivälineiden määrä;*
4. *ruokahuollon järjestämistapa ja sen edellyttämät tilaratkaisut; sekä*
5. *energiatehokkuutta, hiilineutraalisuutta ja kestävää kehitystä koskevien tavoitteiden vaikutus rakennus- ja taloteknisiin ratkaisuihin.*

Esimerkiksi Halkokarin hankkeessa leikkivälineiden kustannustaso on noin 500 000 euroa. Hankkeiden kustannuksia arvioitaessa on siten tarkoituksenmukaista arvioida myös käyttäjä- ja palvelutasovaatimuksista seuraavia kustannuksia sekä niiden vaikutusta hankkeen kokonaiskustannuksiin.

Koulurakentamisen kustannustasot

Koulurakentamisen kustannustaso voidaan hankkeen laatu-, toteutus- ja urakkamuoto huomioon ottaen jäsentää suuntaa antavasti seuraavasti:

- *Kevyt perustaso, noin 2 200–3 000 €/m²: esimerkiksi modulaariset tila- ja elementtiratkaisut, joissa tilaratkaisut ovat pitkälle vakioituja ja yksinkertaisia.*
- *Kiinteä perustaso, noin 3 000–4 200 €/m²: perinteinen rakentaminen, yksinkertaiset runko- ja rakenneratkaisut sekä pääosin vakioidut talotekniset järjestelmät.*
- *Korkea taso ja erityiskohteet, noin 4 200–5 000+ €/m²: monimuotoisempi arkkitehtuuri, vaativammat rakenneratkaisut ja materiaalit, laajat lasipinnat, CLT- ja muut erityisrakenteet sekä suuret erityistilat, kuten liikuntasalit ja katsomot.*

Kustannusvertailussa on olennaista varmistaa, että vertailtavat hinnat sisältävät samat kustannuserät ja että kohteiden toiminnallinen sisältö ja laatutaso ovat riittävän vertailukelpoisia.

Suunnittelukustannukset ja suunnittelun ohjaus

Suunnittelukustannusten osuus ei käytettävissä olevan hanketiedon perusteella ole muodostunut keskeiseksi kokonaiskustannuksia nostavaksi tekijäksi. Esimerkiksi Piispanmäen hankkeessa kokonaissuunnittelupalkkio rakennuttajan palkkioineen jäi alle neljään prosenttiin rakennuskustannuksista. Vertailutietona koulurakennushankkeiden kokonaissuunnittelupalkkioiden tasoksi on arvioitu Suomessa noin 8–12 prosenttia arvonlisäverottomista rakennuskustannuksista. Alhaisempi suunnittelukustannusten taso ei Piispanmäen hankkeessa ole merkinnyt suunnittelun laatutason heikkenemistä.

Hankkeiden laajuus-, laatu- ja suunnitteluratkaisut muodostuvat eri toimijoiden yhteistyönä. Suunnittelun ohjaukseen osallistuvat suunnittelutoimikunta sekä opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen ja kiinteistöjen ylläpidon ja hoidon edustajat. Hankkeiden tavoitetaso perustuu siten toiminnallisten, teknisten, taloudellisten ja elinkaaren aikaisten tavoitteiden yhteensovittamiseen.

Johtopäätökset

Koulurakennushankkeiden kustannusten hallinnassa keskeistä on laajuuden, tilatehokkuuden, toiminnallisten vaatimusten ja laatutason määrittäminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Merkittävimmät mahdollisuudet vaikuttaa hankkeen kokonaiskustannuksiin ovat hankesuunnittelu- ja kehitysvaiheessa ennen investointipäätöstä ja yksityiskohtaiseen toteutussuunnitteluun siirtymistä.

Viime vuosien hankkeissa asetetut laadulliset, aikataululliset ja kustannustehokkuutta koskevat tavoitteet ovat pääosin toteutuneet ja käyttäjäpalaute on ollut myönteistä.

Mikäli kaupungin rakennushankkeiden projektinjohtamisen toimintatapaa tai hankkeille asetettavia kustannus- ja laatutavoitteita halutaan muuttaa, linjaukset on perusteltua tehdä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tavoitetaso tulisi määritellä hankkeen kehitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa ennen investointipäätöstä siten, että päätöksentekijöillä on mahdollisuus ottaa kantaa erityisesti hankkeen laajuuteen, tilatehokkuuteen, palvelu- ja laatutasoon sekä näistä aiheutuvaan kustannustasoon.

2.4 Kaupunkikonserni

Sivu 27.

Avoimuuden periaatteen mukaisesti olisiko mahdollista saada konsernivalvontaryhmän kokoonpano julkisesti esille?

Vastine:

Kyllä voi.

Täydennys kaupunginkäsittelyn 28.9.2026 jälkeen

Konserniohjeen mukaisesti, kaupunginjohtaja on nimennyt 21.9.2016 § 86 viranhaltijapäätöksellä konserninvalvontaryhmän ja tämän jälkeen ryhmän kokonpanoa on päivitetty tarvittaessa. Kaupungin verkkosivuille tullaan lisäämään tietoa kaupungin konserninohjauksesta ja tässä yhteydessä on tarkoitus lisätä konserninvalvontaryhmän, eli nykyisen konserniohjausryhmän kokoonpano.

2.5 TE-Palvelut

Sivu 30.

Valtio on myöntänyt alueelle Työllistymissetelin nuorten työllistämisen tukemiseksi (242 000 euroa), summa maksetaan yrityksille (max. 1 500 e/kk, 6 kk). Setelillä helpotetaan nuorten työllistymistä yrityksiin alentamalla määräaikaisesti rekrytoinnin kustannuksia. Tällä hetkellä tätä on käytetty vain noin viiden nuoren työllistämisen avustamiseksi. Miten tätä on markkinoitu yrityksille ja onko nuoria rohkaistu hakemaan ja hyödyntämään tätä työllisyyden parantamiseksi?

Vastine:

Työllistymissetelin markkinoimiseksi työllisyyspalvelut toteuttivat maalis-huhtikuussa kampanjan, jos käytiin henkilökohtaisesti markkinoimassa seteliä yrityksille. Samanlainen kampanja pyritään toteuttamaan syksyllä 2026. Nuorille työnhakijoille työllistymisseteliä on esitelty henkilökohtaisten tapaamisten yhteydessä ja rohkaistu myös kertomaan yrityksille mahdollisuudesta omatoimisen työnhaun yhteydessä. Työllisyyssetelin käyttöaste on korkea työllisyysalueiden välisessä vertailussa. Työllistymissetelin myöntämisen ehtoja on lievennetty 1.7.2026 mm. nuorelta vaadittavan työttömyyden keston ja työsuhteen keston osalta, mikä lisännee kysyntää loppuvuonna. Setelin markkinointia tehdään myös Ohjaamon kanssa syksyn aikana.

Kuntakokeilun tarkoituksena oli kehittää prosesseja ja toimintamalleja etukäteen TE- uudistusta varten. Tuottiko kokeilu toivotun tuloksen ja onko toimintamalleja ja ennakkovalmisteluja hyödynnetty uudistuksessa 1.1.2025 lähtien?

Vastine:

Kokeilu ei tuottanut erityisen suuria uusia oivalluksia, mutta lisäymmärrystä palveluiden järjestämisestä saatiin. Oppien jalkauttamista uuden työllisyysalueen toimintaan haastoi resurssien pieneneminen suhteessa kuntakokeilun toteutusaikaan. Valmisteluaikana sekä kuntakokeilun että TE-toimiston henkilöstöä osallistui suunnitteluun ja näin saatiin muodostettua kokonaiskuva prosessien tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä. Koska lainsäädäntö, toimintaympäristö ja rahoitus ovat kuitenkin olleet jatkuvassa muutoksessa, ei muutos ole pysähtynyt vuodenvaihteeseen 2025.

Onko TE-palveluiden palvelulinjat tarkoituksenmukaisia ja tasapainossa asiakasmäärien suhteen?

Vastine:

Palvelulinjoilla pyritään takaamaan henkilöstölle mahdollisuus paneutua työhön sellaisella pieteetillä, että asiakas saa erityistä osaamista vaativaa palvelua omalta asiantuntijaltaan. Varjopuolena tässä mallissa on se, että asiakasmäärät eivät muutu tasaisesti eri palvelulinjoilla, jolloin resurssien allokointi on haasteellista. Koska asiakkaiden palvelutarpeet vaihtelevat suuresti, on merkityksellistä, että asiantuntijat voivat keskittyä substanssikysymyksiin rajatummin. Mikäli jokaisella asiantuntijalla olisi asiakkaita kaikista asiakasryhmistä, olisi osaamisvaade merkittävästi suurempi ja todennäköisesti asiakkaan saama hyöty rajallisempi.

Täydennys kaupunginkäsittelyn 28.9.2026 jälkeen

Kyllä, palvelulinjat ovat tarkoituksenmukaisia, koska asiakkaiden palveluntarve voi olla hyvin erilainen. Myös asiakastyötä tekevien näkökulmasta on tarkoituksenmukaista, että he voivat keskittyä tiettyihin kysymyksiin kunnolla, sen sijaan että heidän pitäisi hallita syvällisesti kaikki työllisyyden palvelut ja niitä koskeva lainsäädäntö ja verkostot. Palvelulinjojen asiakasmäärien tasapaino on aina haasteellinen arvioitava, koska asiakkuuksien kestot ja työllistävyys eroavat toisistaan paljon. Monialaisten palveluiden asiakkaiden työttömyydet tyypillisesti kestävät pitkään ja niihin liittyy intensiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen sekä muiden toimijoiden kanssa. Työnvälityksen asiakkailla on parhaat pohjaedellytykset työllistyä, niin koulutuksen kuin työkokemuksenkin kautta ja työttömyysjaksot ovat selvästi lyhyempiä. Asiakastyön painopiste tällä palvelulinjalla on asiakkaan omatoimisen työnhaun tukemisessa ja työtarjousten tekemisessä. Tästä johtuen monialaisten palveluiden asiantuntijoilla on enemmän asiakkaita kuin työnvälityksen asiantuntijoilla. Osaamisen kehittämisen asiantuntijoiden osalta asiakasmäärät sijoittuvat muiden palvelulinjojen välimaastoon. Tietoasiantuntija on rakentanut esihenkilöille ja työllisyysjohtajalle PowerBI-ratkaisun, jonka kautta pääsemme tarkastelemaan kaikkien asiakaspalvelutyötä tekevien suoritteita ja asiakkaiden tilannetietoja. Tämä mahdollisuus on ollut käytössä vasta noin kuukauden ajan. Jatkossa pystymme tämän tiedon nojalla tarkemmin arvioimaan asiakasmäärien ja työsuoritteiden tasapainoa palvelulinjojen välillä. Täysin yksiselitteisesti ei voi vastata ovatko asiakasmäärät joka hetki tasapainossa, mutta sitä arvioidaan osana arjen työtä.

Onko henkilöstöllä riittävästi ohjausalan osaamista ja miten työn tuottavuutta sekä vaikuttavuutta seurataan?

Vastine:

Työllisyyspalveluiden henkilöstön koulutus- ja työkokemustaustat ovat varsin monipuoliset. Edustettuna on sosiaali- ja terveysala, kauppa ja palvelut, hallinnon ala, koulutuspalvelut jne. Ohjausalan osaamista osalla työntekijöistä on aiemman kokemuksen kautta ja osa on opiskellut työssä ollessaan eri laajuisia opintokokonaisuuksia ohjaamiseen liittyen. Pedagogisen pätevyyden omaavia työntekijöitä on myös työllisyyspalveluiden henkilöstössä. Vaativinta ohjaustyötä työllisyyspalveluissa suorittavat kaksi ammatinvalintapsykologia, joilla on laillistetun psykologin pätevyys. Syksyllä 2025 henkilöstölle tehtiin osaamiskartoitus, jonka tulosten perusteella esihenkilöt laativat suunnitelman yhdessä työntekijän kanssa osaamisen kehittämisestä. Ohjausosaamisen kehittäminen on yksi tärkeä osa tuota suunnitelmaa.

Tiedolla johtaminen on ollut alkuvaiheessa puutteellista, koska KEHA-keskus lopetti tietoalustat, joilta saatiin tietoa yksittäisten työntekijöiden ja tiimien työsuoritteista. Helmikuussa 2026 työllisyyspalveluihin palkattiin tietoasiantuntija, joka rakentaa edellytykset KEHA-keskuksesta saatavien tietokonttien hyödyntämiselle ja sitä kautta tuottavuuden seuraamiselle ja kehittämiselle. Työllisyystoimien vaikuttavuutta tullaan jatkossa tutkimaan Kuntaliiton hankkeen kautta, jossa Keski-Pohjanmaan työllisyysalue on muiden alueiden kanssa mukana. Näin saadaan paitsi tietoa oman alueen toimien vaikuttavuudesta, mutta myös vertailua muihin alueisiin/valtakunnalliseen tasoon. Hanke alkoi toukokuussa 2026 ja se kestää toukokuuhun 2028 saakka

Miten tekoälyä ja sähköisiä järjestelmiä hyödynnetään asiakastyön tukena?

Vastine:

Tällä hetkellä tekoälyn hyödyntäminen asiakastyössä on satunnaista ja yksittäisen asiantuntijan aktiivisuuden varassa. Keski-Pohjanmaan työllisyysalue on kumppanina Centrian ESR-esiselvityshankkeessa, missä tavoitteena on selvittää tekoälyhankkeen edellytyksiä. Näkökulmana on sekä työllisyyspalveluiden asiantuntijoiden työn tukeminen, mutta myös asiakkaiden omatoimisen työnhaun tukeminen. Kaksi työllisyyspalveluiden työntekijää osallistuu parhaillaan käynnissä olevaan AI Masters – koulutukseen. Toinen heistä pyrkii löytämään tapoja hyödyntää tekoälyä hallinnollisessa työssä ja toinen puolestaan asiakastyössä. Opittuja asioita sitten levitetään organisaation sisällä. Tietosuoja luo omat rajoitteensa tekoälyn hyödyntämiselle, mutta mahdollisuuksia toki silti on paljon. Sähköisten järjestelmien osalta voidaan todeta, että asiakastyön kulmakivenä toimii Työmarkkinatori, johon työllisyysalueilla on käyttövelvoite. Yrityspalveluiden työn tukemiseksi hankittiin Vainu-järjestelmä, joka auttaa kohdentamaan työtä paremmin sekä tuottaa tietopohjaa elinkeinoelämän ajankohtaisista tilanteista. Vainu-järjestelmä hyödyntää yritystiedon seulomisessa tekoälyä.

Mitkä ovat merkittävimmät henkilöstöriskit lakisääteisen tehtävien hoitamiseksi?

Vastine:

Asiakasmäärät ovat nousseet vuosien 2025 ja 2026 aikana kaikissa ryhmissä. Resurssien allokointia tehdään tarpeen mukaan myös palvelulinjojen välisenä yhteistyönä siten, että kriittiset lakisääteiset tehtävät saadaan hoidettua myös ruuhkahuippujen aikana. Koko työllisyyspalveluiden tasolla kuitenkin kotoutumispalvelun ja maksatustarkastuksen tehtävät erottuvat erityistä osaamista vaativina osa-alueina, joille on hankalinta löytää sijaisia tai sisäisiä lisäresursseja. Tämä tekee kyseisistä tehtävistä haavoittuvimpia. Maksatustarkastuksen osalta on käyty keskustelua Pietarsaaren seudun työllisyysalueen kanssa ja yhteistyö on sillä osa-alueella mahdollista.

Onko Ohjaamo-toiminnan siirtäminen Nuoriso-palveluiden alle ollut toimiva ratkaisu?

Vastine:

Ohjaamo-toiminnan koordinointivastuun siirtäminen nuorisopalveluiden vastuulle tapahtui vuoden 2026 alusta. Ajanjakso on vielä varsin lyhyt täysimittaisesti arvioida muutoksen vaikutuksia, etenkin kun nuorisopalveluissa on tapahtunut henkilöstömuutoksia. Alkukuukausien perusteella voidaan kuitenkin todeta, että oikean suuntaisia asioita tapahtuu ja matalan kynnyksen toimintaperiaatteen toteutumisen edistäminen on varmemmin toteutettavissa nuorisopalveluiden kautta. Nuorisopalveluiden luontainen kosketuspinta nuorten ympäristöön edesauttaa tavoitteiden toteutumista. Yhteistyötä Ohjaamon kanssa kehitetään; mm. työllisyyspalveluiden nuorten asiakkaiden asiantuntijoiden viikoittaiset asiakasvastaanotot Ohjaamossa.